

تفکر ایمنی

از ایمنی دستوری تا ایمنی درونی شده

چرا با وجود این همه آموزش، باز هم حادثه رخ می‌دهد؟

تقریباً همه‌ی حادثه‌ها یک وجه مشترک دارند: آدم‌ها می‌دانستند کار خطرناک است، اما باز هم آن را انجام دادند.

عجله

عادت

فشار زمان و تولید

و مهم‌تر از همه:
«همیشه همین‌طوری
انجام دادیم.»

مشکل، «دانش» ایمنی نیست. مشکل، «تفکر» ایمنی است.

> "ایمنی واقعی، در ذهن آدم‌ها اتفاق می‌افتد، نه روی بنرها."

تفکر ایمنی یعنی چه؟

➤ "قبل از انجام هر کار، ناخودآگاه از خودم بپرسم:
اگر الان خطا کنم، بدترین اتفاقی که ممکن است
بیفتد چیست؟"

- ایمنی فقط وظیفه‌ی HSE نیست.
- ایمنی قبل از شروع کار شکل می‌گیرد، نه بعد از حادثه.
- یعنی گرفتن تصمیم ایمن، حتی وقتی کسی نگاه نمی‌کند.

دو نگاه به ایمنی: دستوری در برابر درونی‌شده

ایمنی دستوری

«باید کلاه ایمنی بپوشی.»

• ترس از جریمه

• وابسته به حضور ناظر

• موقتی

ایمنی درونی‌شده

«اگر نپوشم، ممکن است به خانه برنگردم.»

• ترس از آسیب

• مستقل از نظارت

• پایدار

اکثر سازمان‌ها در ایمنی دستوری قوی هستند، اما حادثه‌ها نشان می‌دهند که تفکر ایمنی ضعیف است.

چرا انسان‌ها آگاهانه کار نایمن انجام می‌دهند؟

برای اصلاح تفکر ایمنی، باید ریشه‌های واقعی رفتار نایمن را بشناسیم.

۱. عادی‌سازی خطر

کاری که بارها بدون حادثه انجام شده، دیگر خطرناک به نظر نمی‌رسد.

۲. فشار زمان و تولید

منطق پنهان: «اول کار را تمام کن، بعد به ایمنی فکر کن.»

۲. فشار زمان و تولید

منطق پنهان: «اول کار را تمام کن، بعد به ایمنی فکر کن.»

۳. اعتماد بیش از حد به تجربه

جمله‌ی خطرناک: «۲۰ سال است دارم این کار را می‌کنم.»

۴. تقلید از دیگران

وقتی یک سرپرست یا همکار باتجربه نایمن کار می‌کند، ایمنی بی‌اعتبار می‌شود.

تفکر ایمنی از رفتار مدیر ساخته می‌شود، نه از بخشنامه.

> «کارکنان به گفته‌های شما گوش نمی‌دهند؛ آن‌ها به تصمیم‌های شما نگاه می‌کنند.»

نقش جدید کارشناس HSE: مربی تفکر ایمنی

What HSE is NOT

پلیس

دشمن تولید

امضاکننده‌ی فرم

What HSE's REAL Role Is

یادآوری پیامدها: قبل از اینکه حادثه رخ دهد.

تبدیل خطر نامرئی به تصویر ذهنی واضح:
کمک به دیگران برای «دیدن» ریسک.

ایجاد مکالمه ایمنی، نه دستور ایمنی:
یک HSE موفق، بیشتر سؤال می‌پرسد تا
دستور بدهد.

«اگه این کار اشتباه پیش بره، چی می‌شه؟»

ابزارهای عملی: تفکر ایمنی با تمرین ساخته می‌شود، نه با شعار.

گفت‌وگوی ایمنی قبل از شروع کار (TBM)

فرصتی برای پرسیدن «چه چیزی ممکن است اشتباه پیش برود؟»، نه فقط خواندن یک دستورالعمل تکراری.

تحلیل Near Miss بدون سرزنش

هر Near Miss یک هدیه است. فرصتی برای یادگیری رایگان، قبل از اینکه کسی آسیب ببیند. فرهنگ گزارش‌دهی را تشویق کنید.

ابزارهای عملی (ادامه)

استفاده از داستان حوادث واقعی

آمارها فراموش می‌شوند، اما داستان‌ها در ذهن می‌مانند. پیامدهای یک خطا را از طریق یک داستان واقعی ملموس کنید.

مشارکت دادن کارگر در تصمیم ایمن

به جای اینکه فقط بگویید چه کار کند، از او بپرسید: «به نظر تو، ایمن‌ترین راه برای انجام این کار چیست؟»

هر گفت‌وگوی ایمنی کوتاه، یک آجر در ساخت دیوار بلند تفکر ایمنی است.

نشانه‌های اینکه تفکر ایمنی در سازمان شما در حال شکل‌گیری است

• یک کارگر به دلیل احساس خطر، خودش کار را متوقف می‌کند.

• تعداد گزارش‌های Near Miss (شبه‌حادثه) افزایش می‌یابد (این یک نشانه‌ی عالی است!!).

• پرسنل قبل از شروع کار، سؤالات ایمنی بیشتری می‌پرسند.

ایمنی دیگر وابسته به حضور یا عدم حضور کارشناس HSE نیست.

جمع‌بندی: حادثه، نتیجه‌ی یک لحظه نیست.

حادثه، نتیجه‌ی ماه‌ها و سال‌ها تفکر غلط و عادی‌سازی خطر است.

اگر می‌خواهیم نتایج پایدار خلق کنیم:

- فقط آموزش ندهیم.
- فقط دستور ندهیم.

تفکر ایمنی بسازیم.

**ایمنی پایدار، از ذهن شروع می‌شود،
نه از کلاه ایمنی.**